

**OPPILASHUOLLON KÄSIKIRJA
MUHOKSEN PÄIVÄKOTIEN
ESIOPETUSRYHMÄT
2020**

Hyvinvointilautakunta 02.12.2020 §162

Sisällys

1	TOIMINTAKULTTUURI.....	2
2	OPPILASHUOLLON TARKOITUS JA OPPILASHUOLTOPALVELUT.....	4
	2.1 Oppilashuollon tarkoitus	4
	2.2 Oppilashuoltopalvelut varhaiskasvatuksen esiopetuksessa.....	4
3	YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT	5
	3.1 Tavoitteet ja toimintatavat.....	5
	3.2 Kuljetukset ja poissaolot.....	6
	3.3 Turvallisuus ja viihtyisyys.....	6
	3.4 Siirtymävaiheet.....	7
	3.5 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä	7
	3.6 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.....	8
4	YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO	8
	4.1. Toimintatavat	8
	4.2. Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetuksessa	10
5	OPPILASHUOLLON YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN LAPSEN JA HÄNEN HUOLTAJIENSA KANSSA.....	11
6	OPPILASHUOLLON TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN.....	11

1 TOIMINTAKULTTUURI

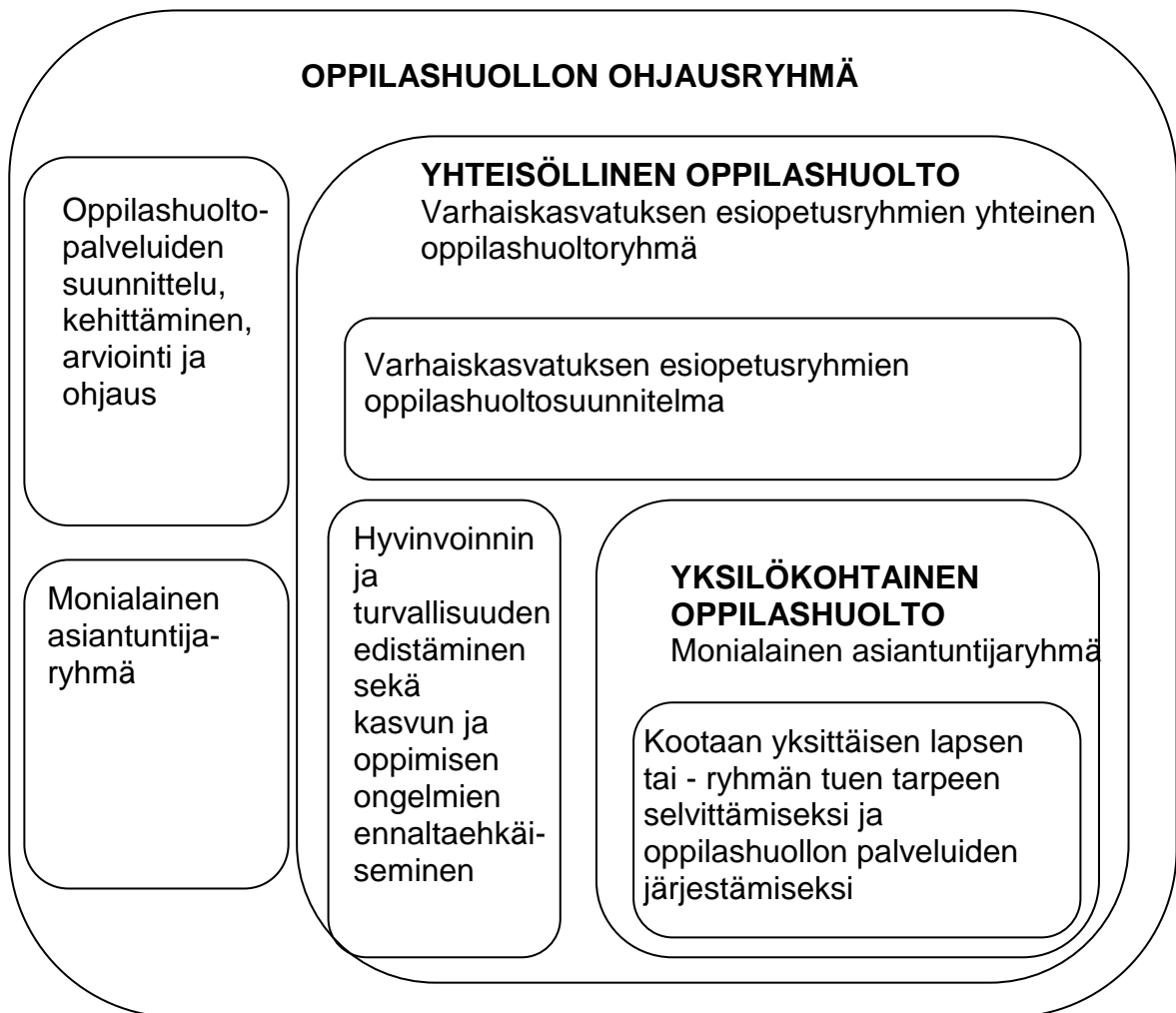
Oppilashuollolla tarkoitetaan

- ★ hyvän oppimisen, hyvän fyysisen ja psyykkisen terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä
- ★ näiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppimisympäristössä

Oppilashuoltoa toteutetaan

- ★ ensisijaisesti ehkäisevänä, koko oppimisyhteisöä tukevana **yhteisöllisenä** oppilashuoltona ja
- ★ **yksilökohtaisena** oppilashuoltona

OPPILASHUOLLON RAKENNE VARHAISKASVATUKSEN ESIOPETUKSESSA

Varhaiskasvatuksen esiopetusryhmien oppilashuollon ohjausryhmä vastaa oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Se vastaa myös varhaiskasvatuksen esiopetusryhmien syksyisin laadittavan oppilashuoltosuunnitelman päivittämisestä, seurannasta ja arvioinnista. Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa päiväkodinjohtajan koolle kutsumana.

Varhaiskasvatuksen oppilashuoltoryhmään kuuluvat kuraattori, psykologi, varhaiskasvatusjohtaja, päiväkotien johtajat, varhaiskasvatuksen erityisopettajat, varhaiskasvatuksen opettajia sekä tarvittaessa muita yhteistyökumppaneita kuten lastenneuvolan terveydenhoitaja.

Muhoksen varhaiskasvatuksen esiopetuksen oppilashuollon käsikirja pohjautuu Muhoksen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, esiopetuksen opetussuunnitelmaan ja varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatuksen esiopetusta järjestetään Päivärinteen ja Koivulehdon päiväkodeissa sekä yksityisissä päiväkotitouhula VauhtiVekarassa ja päiväkotitouhula Satelliitissä. Esiopetuksen lisäksi päiväkodeissa tarjotaan esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Kun samat henkilöt työskentelevät sekä esiopetuksessa että varhaiskasvatuksessa, mahdollistuu suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kokopäiväpedagogiikka. Lapsiryhmien oppilashuollollinen tarve vaihtelee vuosittain.

Päivärinteen päiväkodissa toimii neljä lapsiryhmää, avoin varhaiskasvatus ja Laitasaaren koulun yhteydessä yksi ryhmä. Ryhmän esiopetuksesta ja sitä täydentävästä varhaiskasvatuksesta vastaavat varhaiskasvatuksen opettajat, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja tarpeen mukaan avustajat. Päiväkodin toiminnassa painottuvat osallisuus ja liikunta. Päiväkodin lähellä on luontoa, metsää ja hyvät liikuntamahdollisuudet.

Koivulehdon päiväkodissa toimii avoin varhaiskasvatus ja kuusi lapsiryhmää, joista yhdessä järjestetään vuorohoitoa. Päiväkodissa järjestetään esiopetusta. Ryhmän esiopetuksesta ja sitä täydentävästä varhaiskasvatuksesta vastaavat varhaiskasvatuksen opettajat, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja tarpeen mukaan ryhmäavustajat. Lapsen kokema arjen ilo korostuu leikin, tutkimisen, liikkumisen ja taiteellisen kokemisen kautta. Toiminnan lähtökohtana on positiivinen pedagogiikka sekä lapsen osallisuus.

Päiväkotitouhula VauhtiVekara on pieni ja kodinomainen kahden ryhmän päiväkotitouhula, jossa esiopetusta järjestetään toisessa ryhmässä. Toiminnassa painottuvat ilmaisutaito ja kädentyöt. Tavoitteena on auttaa lasta ilmaisemaan itseään mm. kädentaitojen, teatterin, draaman sekä liikunnan keinoin oppimisen eri alueilla. Esiopetuksesta ja sitä täydentävästä varhaiskasvatuksesta vastaavat varhaiskasvatuksen opettaja ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajat.

Päiväkotitouhula Satelliitissa toimii kaksi lapsiryhmää, joissa toisessa järjestetään esiopetusta. Ryhmän esiopetuksesta ja sitä täydentävästä varhaiskasvatuksesta vastaavat varhaiskasvatuksen opettaja sekä varhaiskasvatuksen lastenhoitajat. Päiväkodin painotusalueita luontoa ja liikuntaa toteutetaan retkillä metsissä sekä liikuntavuoroilla lähikoulun salissa ja päiväkodin ympäristössä.

2 OPPILASHUOLLON TARKOITUS JA OPPILASHUOLTOPALVELUT

2.1 Oppilashuollon tarkoitus

Oppilashuolto tukee koko esiopetusyhteisöä. Se on jokaisen esiopetuksen toimintaympäristössä työskentelevän ja oppilashuollon palveluista vastaavan työntekijän tehtävä. Esiopetuksen henkilökunta osallistuu päivittäin oppilashuoltotyöhön turvallisina aikuisina. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa.

Hyvin toteutettavalla yhteisöllisellä oppilashuollolla pyritään vähentämään yksilöllisen oppilashuollon tarvetta. Esiopetuksen oppilashuollossa voi olla mukana moniammatillinen asiantuntijaryhmä. Lapselle on tarvittaessa järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun sitä on pyydetty. Kiireellisessä tapauksessa lapsella on mahdollisuus keskusteluun samana tai seuraavana päivänä.

Oppilashuollon kokonaistarve ja painopistealueet ovat samanlaiset sekä kunnallisissa että yksityisissä päiväkodeissa. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua oppilashuoltotyöhön. Tavoitteena on luoda luottavainen ja myönteinen asenne oppilashuoltoa kohtaan osana päivittäistä esiopetusta. Lasten tuen tarpeet vaikuttavat esiopetuksen suunnitteluun, ja toimimalla pienryhmissä voidaan vastata paremmin lasten yksilöllisiin tarpeisiin. Lapsella on subjektiivinen oikeus oppilashuoltoon, mitä huoltajat eivät voi kieltää. Hänellä on oikeus tulla kuulluksi ja nähdyksi. Hänen tulee voida luottaa siihen, että hän saa tarvittaessa apua ja tukea, ja että häntä suojellaan kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Kasvattajan tulee tunnistaa lapsen kehityksen ja oppimisen vahvuudet sekä haasteet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

2.2 Oppilashuoltopalvelut varhaiskasvatuksen esiopetuksessa

Muhoksen kunnalla on kaksi varhaiskasvatuksen erityisopettajaa, jotka työskentelevät myös päiväkotien esiopetusryhmissä. Kuraattori ja psykologi kutsutaan tarvittaessa oppilashuollollisiin palavereihin, ja he antavat konsultaatioapua henkilöstölle. Kuraattori työskentelee tarvittaessa joko ryhmämuotoisesti tai yhden lapsen/perheen kanssa.

Lapset ovat oikeutettuja lastenneuvolan ja hammashoitolan palveluihin. Hammashoitola kutsuu heidät tarkastukseen esiopetusvuoden aikana. Lastenneuvola järjestää lasten terveydenhuollon, ja tarpeen vaatiessa heillä on oikeus perheterapeutin, psykologin, sosiaalityöntekijän, psykiatrisen sairaanhoitajan sekä konsultoivan lastenpsykiatrin palveluihin. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä perhetyöntekijöiden, lastensuojelun sekä lasten ja perheiden kanssa työskentelevien muiden tahojen kanssa. Ulkopuolisia tahoja ovat esimerkiksi Muhoksen seurakunta ja erilaiset järjestöt.

3 YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

3.1 Tavoitteet ja toimintatavat

Oppilashuolto on kiinteä osa päiväkotien toimintakulttuuria. Yhteisöllinen oppilashuolto sisältää toimintakulttuurin lisäksi ne toimet, joilla edistetään lasten oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta. Näillä koko esiopetusyhteisöön kohdistuvilla toimilla edistetään myös opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä sekä kotien ja esiopetuksen välistä yhteistyötä.

Päiväkotien esiopetus pohjautuu Muhoksen kunnan esiopetussuunnitelmaan sekä kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan. Esiopetusvuoden alussa sovitaan yhteiset oppilashuollolliset teemat toiminnalle, joiden pääpaino on lapsen kokemassa ilossa arjessa sekä hänen vuorovaikutussuhteissaan. Tavoitteena on hyvinvoiva lapsi, joka nähdään aktiivisena ja yksilöllisenä toimijana, joka oppii leikkimällä ja tekemällä omien kokemustensa kautta.

Esiopetuksessa pidetään tärkeänä yhteisöön kuulumista ja vuorovaikutusta ihmisten välillä. Nämä ovat hyvinvoinnin, terveyden ja elämänhallinnan perusedellytyksiä. Tavoitteena on toteuttaa oppilashuoltoa ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko yhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona, jolla luodaan edellytyksiä avoimelle yhteistyölle, yhteenkuuluvuudelle ja huolenpidolle.

Kaikki esiopetusyhteisössä työskentelevät ovat vastuussa yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamisesta ja edistämisestä osana päivittäistä toimintaa. Toiminnan keskiössä ovat lapsi ja hänen huoltajansa. Heidän ympärillään oppilashuollossa toimivat varhaiskasvatuksen opettajat, muu varhaiskasvatushenkilöstö, päiväkodin johtaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, kuraattori, psykologi ja sosiaalityöntekijä. Jokaisen tehtävänä on omalta osaltaan edistää lapsen ja esiopetusyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä kotien ja esiopetuksen välillä. Esiopetusyksikön henkilökunnalla on ensisijainen vastuu yhteisönsä hyvinvoinnista. Henkilökunnan myönteinen asenne lapsia ja yhteisöllistä toimintakulttuuria kohtaan on ratkaisevan tärkeää.

Päiväkodeilla on yksikkökohtaiset toimintasuunnitelmat sekä lasten kanssa yhdessä laaditut ja arvioitavat ryhmän toimintatavat. Niillä edistetään opiskelun esteetöntä sujumista, turvallisuutta ja viihtyisyyttä sekä suojataan yhteisön jäseniä häirinnältä, kiusaamiselta ja väkivallalta. Toimintatavat ovat voimassa sekä esiopetuksen että sitä täydentävän varhaiskasvatuksen aikana kaikessa toiminnassa, tapahtumissa, retkillä ja vierailuilla. Päiväkodeissa on turvallisuuskansio, joka sisältää palo- ja pelastussuunnitelmat, perehdyttämissuunnitelmat työntekijöille sekä yksikkökohtaiset turvallisuusohjeet sisä - ja ulkovalvontaan, siirtymätilanteisiin ja retkille. Käytössä on myös kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma sekä yhdenvertaisuus - ja tasa-arvosuunnitelma.

Hyvää käytöstä tukemalla pyritään ehkäisemään väkivaltatilanteita. Turvallisuuden edistäminen on paljon muutakin kuin kieltoja, ohjeita tai liikkumisen ja toiminnan rajoittamista. Turvallisuus

perustuu siihen, että pyritään aktiivisesti näkemään vahvuuksia yhteisön toimintakulttuurissa. Tavoitteena on luoda vastavuoroisen tuen ilmapiiri sekä positiivinen ja tiivis yhteistyö lasten, huoltajien ja henkilökunnan välille.

Kaikilla lapsilla on yhtäläinen oikeus maksuttomaan esiopetukseen, yhdenvertaiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun, henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen sekä yksityiselämän suojaan. Lapset ovat tasavertaisessa asemassa riippumatta sukupuolestaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan, kielellisestä tai kulttuurillisesta taustastaan tai uskonnollisesta vakaumuksesta. Heillä on oikeus saada esiopetusta kaikkina esiopetuspäivinä, oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön sekä muihin lainsäädännössä määriteltyihin etuuksiin ja palveluihin. Lapsia tulisi kuulla heitä koskevien asioiden valmistelussa.

3.2 Kuljetukset ja poissaolot

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna lapsen on osallistuttava lukuvuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun toimintaan, jolla esiopetuksen tavoitteet saavutetaan. Huoltajien vastuulla on huolehtia lapsen osallistumisesta esiopetukseen tai muuhun esiopetukselle asetetut tavoitteet saavuttavaan toimintaan.

Esiopetukseen osallistuvien lasten kuljetukset järjestetään perusopetuslain 32 §:n (628/1998) sekä Muhoksen kunnan koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti. Periaatepäätöksissä huomioidaan matkan pituus, vaarallisuus ja rasittavuus. Lain mukaan lapsen koulumatka odotusaikoinen voi kestää enintään kaksi ja puoli tuntia päivässä. Jos hän tarvitsee esiopetuksen lisäksi täydentävää varhaiskasvatusta päiväkodissa, kunta ei järjestä kyyditystä koulusta päiväkotiin. Kuljetuksen esiopetukseen voi kuitenkin saada myös kunnallisen varhaiskasvatuksen yksiköihin edellytysten täytyessä.

Huoltajien on annettava kirjallisesti lupa lapsen poissaoloon esiopetuksesta. Perheiden lomamatkojen toivotaan ajoittuvan esikoulun loma-aikoihin. Enintään viisi päivää kestävä poissaolon luvan myöntää ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja ja sen yli menevän poissaolon luvan päiväkodin johtaja. Lapsen sairastumisesta riittää ilmoitus poissaolosta esiopetusryhmään samana aamuna, kun lapsi on poissa. Mikäli lapselle kertyy paljon poissaoloja, varhaiskasvatuksen opettaja keskustelee lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa poissaolon syistä ja tukiopetuksen tarpeellisuudesta lapsen kasvun ja kehityksen tueksi. Vuorohoidossa olevien lasten kohdalla mietitään lapsen kannalta paras tapa saada esiopetusta ja suositeltavaa on, että lapsella olisi kahdeksan vapaapäivää kuukaudessa.

3.3 Turvallisuus ja viihtyisyys

Lapsilla on oikeus psyykkisesti, fyysisesti ja sosiaalisesti turvalliseen oppimisympäristöön. Opetuksessa varmistetaan lasten ja henkilökunnan turvallisuus kaikissa tilanteissa. Työrauhaa

edistetään rauhallisella toiminnalla ja positiivisella ilmapiirillä. Mahdolliset puutteet ja epäkohdat korjataan välittömästi, ja vaarat sekä sisä - että ulkotiloissa ennakoidaan ja minimoidaan. Henkilökunta vastaa siirtymätilanteiden turvallisesta sujumisesta. Oppimisympäristön siisteydestä huolehtivat siistijöiden lisäksi muu henkilökunta yhdessä lasten kanssa.

Turvallisen ilmapiirin lähtökohtana on päiväkodin aikuisyhteisö ja tapa, jolla aikuiset kohtaavat toisensa. Aikuisten välinen jännitteetön ja leppoisa ilmapiiri heijastuu myönteisesti lapsiin. Ryhmän aikuiset puuttuvat välittömästi jokaiseen tilanteeseen, jossa epäillään tai jossa ilmenee kiusaamista. Heiltä edellytetään herkkää vaistoa ja sensitiivisyyttä, aitoa läsnäoloa sekä tarkkaavaisuutta lasten kohtaamisessa. He tuntevat ryhmänsä lapset parhaiten ja ohjaavat näitä huomaamaan, miltä toisesta tuntuu sekä toimimaan oikein ja reilussa hengessä. Tilanteiden ratkaisemiseksi aikuiset pohtivat kestäviä tapoja edistää lasten myönteisiä kokemuksia erilaisista vuorovaikutustilanteista. Aikuiset ohjaavat lapsia huomaamaan hyvän kavereissa ja yhteisessä toiminnassa.

3.4 Siirtymävaiheet

Varhaiskasvatuksessa tehdään yhteistyötä lapsen siirtymävaiheessa varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen. Toukokuussa päiväkodeissa järjestetään tutustumispäivä päiväkotien esiopetukseen tuleville lapsille, ja kouluissa järjestetään tutustumispäivä ensimmäiselle luokalle tuleville oppilaille ja heidän huoltajilleen. Keväällä pidetään myös koulukohtaiset tiedonsiirtopalaverit, joissa varhaiskasvatuksen opettajat ja tulevat ensimmäisen luokan opettajat keskustelevat lasten esiopetusvuoden sujumisesta, oppimisvalmiuksista ja lasten vuorovaikutustaidoista. Tavoitteena on oppimisen kannalta oleellisen tiedon siirtyminen kouluun, jotta lapsen ensimmäisen luokan aloittaminen onnistuisi sujuvasti.

Huoltajille tiedotetaan siirtopalaverista Wilman kautta, ja heillä on oikeus kieltää lapsensa tietojen siirtäminen ko. palaverissa. Näissä tapauksissa järjestetään yksilöllinen oppilashuoltopalaveri. Tukea tarvitsevien lasten kohdalla pidetään erilliset siirtopalaverit, joissa ovat mukana myös varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja koulun erityisopettaja.

3.5 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä

Kiusaamisen ehkäisy on osa arjen pedagogiikkaa, joka muuttuu ja muotoutuu ryhmän ja lasten taitojen mukaan. Siinä vaikutetaan lapsiryhmän toimintaan, luodaan turvallinen ryhmä ja vahvistetaan vuorovaikutustaitoja. Aikuisen tehtävä on omilla toiminnoilla ja valinnoilla katkaista kiusaamisen jatkuminen ja estää kiusaamistilanteiden syntymistä. Osa kiusaamisen ennaltaehkäisyä on riitojen ja konfliktitilanteiden ratkaisu siten, että ne jäävät yksittäisiksi eivätkä muutu systemaattisiksi negatiivisiksi tavoiksi toimia ryhmässä. Kiusaamisen ehkäisyn tavoitteena on opettaa muita kiusaavalle lapselle myönteisiä keinoja olla vuorovaikutuksessa toisten lasten kanssa.

Kiusaamistilanteita ehkäistään tukemalla lasten osallisuutta, myönteistä vuorovaikutusta ja tunneilmapiiriä. Myönteisen ryhmädynamiikan vahvistamisella luodaan yhteishenkeä. Varhainen puuttuminen ryhmien toiminnan kielteisiin piirteisiin on tärkeää. Hyviä keinoja ovat esimerkiksi ryhmäytymistä sekä tunneilmaisun ja sosiaalisten taitojen oppimista kehittävät menetelmät.

Varhaiskasvatuksen opettaja ilmoittaa esiopetuksessa tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden lasten huoltajille. Kiusaamiseen puututaan välittömästi, ja ristiriitatilanteissa henkilökunta, lapset ja huoltajat etsivät yhdessä ratkaisuja ongelmiin. Varhaiskasvatuksen esiopetusryhmissä toimitaan Muhoksen kunnan varhaiskasvatuksen Kiusaamisen ehkäisy-suunnitelman mukaisesti.

3.6 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Muhoksen päiväkodeissa on yksikkökohtaiset palo - ja pelastussuunnitelmat. Tapaturman sattuessa henkilökunta hoitaa ensiavun ja ottaa sovitusti yhteyttä huoltajiin. Päiväkodeissa on ajantasaiset lääkekaapit ja lääkehoitovastaava. Henkilökunta päivittää säännöllisesti ensiaputaitojaan. Jos tapaturma vaatii sairaanhoitoa, soitetaan hätänumeroon 112 ja toimitaan sieltä saatavan ohjeistuksen mukaan.

Jos on kyseessä akuutti tapaturma, eikä lapsen huoltaja ehdi paikalle, lähtee henkilökunnasta yksi lapsen mukana terveyskeskukseen. Tilanne arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Poikkeusolojen aikana (esim. korona COVID - 19) toimitaan THL:n, kunnan ja OPH:n ohjeistuksen mukaan.

4 YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO

4.1. Toimintatavat

Lapsella on oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon, joka sisältää terveydenhuoltopalvelut lastenneuvolassa, oppilashuollon kuraattori - ja psykologipalvelut sekä yksittäistä lasta koskevan monialaisen oppilashuollon. Monialainen oppilashuolto perustuu huoltajien suostumukseen. Yksittäisiin lapsiin kohdennetuista oppilashuollon palveluista vastaavat varhaiskasvatuksen esiopetusryhmän opettajat. Tarvittaessa he konsultoivat varhaiskasvatuksen erityisopettajaa, joka vie asiaa eteenpäin huoltajien suostumuksella yksilökohtaista oppilashuoltotyötä tekevään moniammatilliseen tiimiin, joka kootaan lapsen tarpeiden mukaan. Huoltajan kirjallisella suostumuksella voi lapsen asian käsittelyyn osallistua myös muita hänen läheisiään tai tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa lapsen asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Lapsen toivomuksia ja mielipiteitä kuullaan häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa huomioiden hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset edellytyksensä. Vuorovaikutuksen tulee olla avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista, jotta lapsi kokee tilanteen turvallisesti ja kiireettömäksi. Yksilökohtaisessa oppilashuollossa tuetaan huoltajien osallisuutta ja heidän mielipiteitään kuunnellaan oppilashuollon toteuttamisessa.

Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä. Henkilötietojen käsittelyssä lähtökohtana on luottamuksellisuus ja yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa. Oppilashuoltotyössä käsitellään monia lasta ja hänen perhettään koskevia tietoja, jotka on pidettävä salassa. Salassapitovelvollisuus koskee päiväkodin koko henkilökuntaa ja oppilashuollon henkilöstöä sekä väliaikaisesti päiväkodissa toimivia kuten harjoittelijoita (35§ Tietosuojalaki 1050/2018).

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä lasta tai muuta yksityistä henkilöä koskevat asiakirjat ovat salassapidettäviä. Ne tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää oppilashuoltorekisteriä (21§ ja 22§ Oppilas - ja opiskelijahuoltolaki). Lastenneuvolan terveydenhoitaja ja psykologi kirjaavat yksilökohtaisesta oppilashuollosta säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattori kirjaa asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.

Yksittäistä lasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan Wilmaan oppilashuollollisista muistioista koostuva oppilashuoltokertomus, johon ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi välttämättömät tiedot. Kirjauksia voivat tehdä myös asiantuntijaryhmän muut jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan, aikajärjestyksessä etenevään muotoon, ja siihen kirjataan:

- yksittäisen lapsen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot
- huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijän nimi ja hänen virka- tai ammattiasema
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille laittaja
- lapsen tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet, kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet, kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet sekä
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja arvioimisesta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan kertomukseen sisältyviä tietoja, on asiakirjaan merkittävä kenelle ja millä perusteella tietoja voidaan luovuttaa.

Lapsen yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä

oppilashuollosta vastaaville viranomaisille oppilashuollon järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot. Heillä on myös oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä lapsen varhaiskasvatuksen opettajalle ja päiväkodin johtajalle lapsen opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välittömät tiedot.

Tiedon luovuttajan tulee harkita, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön lapsen tai muiden lasten turvallisuuden varmistamiseksi. Luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen. Jos lapsi siirtyy toisen esiopetuksen järjestäjän opetukseen, on aikaisemman esiopetuksen järjestäjän pyydettävä lapsen huoltajan suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon jatkuvuuden kannalta tarpeelliset tiedot.

Muhoksen kunnassa on käytössä **Lapset puheeksi** -menetelmä. Sen mukaan perheille tarjotaan lapset puheeksi -keskustelua lapsen ollessa kolme- ja viisivuotias sekä huoltajien sitä pyytäessä. Menetelmän avulla rakennetaan huoltajien, muiden lapsen elämän tärkeiden henkilöiden ja lapsen välille yhteistä ymmärrystä ja keinoja lapsen arkipäivän sujumiseen sekä yhteistyöhön toinen toisensa kanssa. LP -työskentelyssä pyritään tukemaan lapsen hyvinvointia ja suotuisaa kehitystä. Työskentelyn konkreettinen päämäärä on lapsen arkipäivän sujuminen mahdollisimman hyvin kotona ja varhaiskasvatuksessa ottaen huomioon lapsen tarpeet ja elämäntilanteet. Menetelmässä käytetään käsitteitä haavoittuvuus ja vahvuus. Vahvuuksia voimistetaan ja haavoittuvuudet kirjataan. LP -keskustelun lopuksi tehdään toimintasuunnitelma ja sovitaan tarvittaessa uusi tapaaminen. Toisessa LP -keskustelussa arvioidaan toimenpiteiden toteutumista ja niiden hyötyjä. Jos lapsi tarvitsee edelleen tukea, sovitaan neuvonpito -keskustelu, jossa on mukana tarvittava asiantuntijaryhmä. Tällöin asia kirjataan myös oppilashuoltokertomukseen.

4.2. Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetuksessa

Hoidon, ruokavalion tai lääkityksen tarpeen ilmetessä sovitaan yhdessä lapsen ja hänen huoltajansa kanssa käytännön toimenpiteistä. Järjestelyistä tiedottamisesta sekä tietojen välittämisestä ateriapalvelujen tuottajalle sovitaan myös yhdessä lapsen ja huoltajan kanssa. Huoltajan tulee toimittaa lääkärin tai terveydenhoitajan todistus lapsen mahdollisesta erityisruokavaliosta.

Varhaiskasvatuksessa on tarvittaessa käytössä lapsen henkilökohtainen lääkehoitosuunnitelma, jonka mukaisesti toimitaan myös esiopetusaikana. Lapselle annetaan vain lääkärin määräämää reseptilääkettä, joka on välttämätöntä antaa esiopetuspäivän aikana. Lääkkeen tulee olla alkuperäispakkauksessa, josta käy ilmi annostus. Huoltaja vastaa siitä, että lapsen lääkehoidon kannalta kaikki tarvittava tieto on käytettävissä. Kaikki lapsen lääkehoitoon osallistuvat tahot toimivat yhteistyössä huoltajien kanssa.

Lääkehoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä lapsen huoltajan kanssa. Siihen kirjataan myös lapsen lääkehoidon ja terveydentilan seurannan tarpeet sekä se, millä laajuudella ja toimenpiteillä

näihin tarpeisiin pystytään vastaamaan. Lääkehoitosuunnitelma laaditaan aina, kun lapsella on lääkärin määräämä lääkitys.

Lyhytaikaisen lääkehoidon suunnitelma laaditaan silloin, kun on kysymys lapsen kuuriluontoisesta lääkehoidosta. Pitkäaikaisen lääkehoidon suunnitelma laaditaan, jos lapsella on lääkitystä vaativa pitkäaikaissairaus (kuten diabetes tai epilepsia). Tätä suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Lasta hoitava taho arvioi ja suunnittelee pitkäaikaissairaana lapsen lääkehoidon ja / tai muiden hoitotoimenpiteiden tarpeen. Tätä tahoja voidaan tarvittaessa käyttää oppilashuollollisena asiantuntijana.

5 OPPILASHUOLLON YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN LAPSEN JA HÄNEN HUOLTAJIENSA KANSSA

Päiväkotien esiopetuksen oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä lasten ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilashuollosta tiedotetaan vanhempainilloissa ja päiväkotien tiedotteissa. Huoltajia kutsutaan mukaan oppilashuoltoryhmään. Esiopetuksen henkilökunta antaa henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa. Jokainen lapsi osallistuu oman esiopetus suunnitelmansa laatimiseen. Poikkeusoloissa ryhmän opettajat ovat yhteydessä etäopetuksessa oleviin lapsiin ja heidän huoltajiinsa. Keskustelujen perusteella järjestetään tarvittaessa yksilöllinen oppilashuoltopalaveri.

6 OPPILASHUOLLON TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

Muhoksen päiväkotien esiopetuksessa toteutetaan oppilashuoltoa tämän käsikirjan mukaisesti. Varhaiskasvatussyksiköiden esiopetusryhmien yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä vastaa siitä, että oppilashuoltosuunnitelman esikoulukohtainen osio laaditaan alkusyksyllä ja se on jatkuvasti ajan tasalla. Jokaisen lukuvuoden lopussa, toukokuun loppuun mennessä esikoulun oppilashuoltoryhmä arvioi oppilashuoltosuunnitelman toteutumista.

Varhaiskasvatuksen esiopetusryhmien oppilashuollon käsikirjassa on hyödynnetty:

Muhoksen kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma 2019

Muhoksen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2019

Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisysuunnitelma 2020

Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma 2020